

Kim Komljanec

MADEŽ

Besedilo je bilo napisano v angleškem jeziku v času avtoričinega magistrskega študija na Univerzi v Exetru. Izvirni naslov drame se glasi Wash My Sin Away. V maju 2009 je bilo besedilo izbrano izmed 75 poslanih na razpis The Big Read gledališča Exeter Northcott za javno bralno uprizoritev. Januarja 2011 je besedilo krstno uprizorilo gledališče Theatre Terra Firma v St. Paulu, prestolnici Minnesote (ZDA). Za nasvete in vzpodbudo pri nastajanju besedila se avtorica zahvaljuje svojemu mentorju Williamu Stantonu ter režiserki Svetlani Dimčović. V slovenščino je besedilo Wash My Sin Away prevedla Tarcisia Galbiati ob tesnem sodelovanju avtorice.

KRAJ DOGAJANJA:

Pralnica v enem večjih hotelov turističnega mesta na angleški obali.

OSEBE:

LENA	36; Slovenka; v prizorih iz preteklosti je stara 18;
ALEN	18; Lenin sin;
MICKEY	38; Anglež; vodja strežajev v hotelu; v prizorih iz preteklosti je star 20 in oblečen v livrejo;
RICHARD	okrog 50; Anglež;
OČE	okrog 60; govori v srbsčini in slovenščini;
ZORICA	nekaj čez 50; Hrvatica; govori s hrvaškim naglasom, pogosto uporablja nekakšne hrvaško popačene besede, ponekod pa govori povsem v hrvaščini;

Osebe v drami izmenjajo nekaj stavkov v hrvaščini in srbsčini, prevod teh replik je podan v oglatih oklepajih, uprizoritvena ekipa naj se glede izgovorjave posvetuje s hrvaškim in srbskim lektorjem.

P R V I P R I Z O R

Zdaj. Pralnica v enem večjih hotelov turističnega mesta na angleški obali. V velikih pralnih strojih se perejo oblačila gostov. Lena lika moške srajce. Za njenim hrbtom so stojala na kolescih, kjer že visi nekaj zlikanih srajc. Ob likalni deski je kup srajc, ki jih mora še zlikati. Oblaki pare se dvigajo iz likalnika, tako da nikoli ne vidimo celotnega prostora naenkrat. Pralni stroji glasno bobnijo. Vzdušje v prostoru naj spominja bolj na strojnico na trajektu kot na pralnico. Lena je osredotočena na svoje delo. Čez čas se para v prostoru poleže in dodatna mehka svetloba nam razkrije Alena. Poigrava se z rokavom ene od srajc.

LENA: No, si se že odločil?

ALEN: Ne. Pa saj se ne mudi!

LENA: Jaz mislim, da bi moral –

ALEN: Daj, mami. Saj sem odrasel in se lahko sam odločim.

LENA: No –

ALEN: Ko se bo meni zdelo.

LENA: Ampak –

ALEN: Res ne rabim dodatnega pritiska. Ne mi spet ponavljaj, kako je to pomembno in kako bo to vplivalo na moje celotno življenje. Hvala lepa.

LENA: V redu, v redu. Sem že tiho.

Alen se užaljeno namrdne. Lena se zasmeje. Tišina.

Kot da bi kdaj rekla kaj takega.

Tišina.

Kako pa je bilo na razgovoru? Kaj so rekli?

ALEN: Ne dosti. Več ali manj so me samo spraševali.

LENA: Spraševali kaj?

ALEN: Bedarije. Zakaj sploh hočem na univerzo in kaj hočem počet potem, ko diplomiram ...

LENA: No in? Kaj hočeš počet?

ALEN: Oh, mami, prosim te, ne s takim glasom. Govoriš točno tako kot oni.

Lena se nasmehne. Pavza. Alen nadaljuje bolj prijazno.

Te stvari naj bi človek vedel, a ne?

Pavza.

LENA: Kaj pa so še vprašali?

ALEN: Saj v bistvu je bila samo ena ženska. Približno tvojih let, ampak blazno naduta.

LENA: Res?

ALEN: Kar naprej je narobe izgovarjala moj priimek. Delala se je, kot da se blazno trudi, pa ji pač vseeno ne uspe, ker je moj priimek takoooo blazno tuj. Ogabno. In kar naprej je hvalila mojo angleščino. Kot da je ne bi govoril že osemnajst let! Počutil sem se kot kakšen turist. Ne, niti ne kot turist, bolj kot kakšen tujek z drugega planeta.

LENA: Prasica.

ALEN (*se zahihita*): Ja. Pa še z butastim nasmeškom na obrazu.

LENA: Si jo kaj vprašal glede štipendije?

ALEN: Sem. Povedal sem, da si samohranilka, pa je rekla: "Oh, čudovito!"

LENA: Kaj!? A se hecaš?

ALEN: Res. Očitno imaš tako več možnosti za štipendijo. Pa je hitro ugotovila, da ni čisto prav, da kaže tako navdušenje. Potem me je takoj vprašala, če sem kaj žalosten, ker nimam očija. "Očija" je rekla, veš. Ne očeta. Očija.

LENA: Ne morem verjet!

ALEN: Res. Grozna ženska! Sigurno ima doma tri pocukrane otročičke in perfektnega moža in –

LENA: Hej. Pozabi. Ona ni važna.

ALEN: Saj vem. Ampak ... Dala mi je občutek, da nekako nisem dobrodošel. Ne samo zaradi državljanstva ... Kot da na splošno nisem dobrodošel na tem svetu. Kot da sploh ne bi smel obstajat.

LENA: No, ta univerza sigurno ne bo tvoja prva izbira.

ALEN: Ne.

Pavza.

Mami, razmišljal sem. Mogoče se pa ne bi zdaj takoj vpisal na faks. Mislim, samo zato, ker grejo vsi študirat, to še ne pomeni ... Mogoče bi lahko počel kaj drugega.

Alen se začne živčno igrati z rokavom srajce.

LENA: Kaj pa bi počel?

ALEN: Ne vem. Lahko bi šel malo potovat.

LENA: Kam pa?

ALEN: Rad bi kaj videl po Evropi. Vzhodno Evropo. Balkan.

LENA: A lahko nehaš!?

ALEN: Kaj?

LENA: Pusti tisti rokav pri miru?!

ALEN: Aja, oprost.

Preneha mečkati rokav. Lena stopi do stojala in pregleda srajco. Alen se odmakne. Lena se vrne k likalni deski.

LENA: Če greš na tako potovanje, boš zapravil ves denar, ki sem ga dajala na stran za študij.

ALEN: Ne nujno. Lahko bi si našel kakšno delo. Z veseljem bi kaj delal. Stregel v kakšnem barčku ali pa gostilni –

LENA: V gostilni že ne boš delal!

ALEN: Kaj, a nisi ti delala v lokalu, ko si hodila v šolo? Sigurno spoznaš veliko ljudi, če delaš v lokalu.

LENA: Jaz pa nočem, da bi ti spoznal ... da bi ti delal v lokalu! Dovolj je že bilo vsega tega.

Tišina.

ALEN: No, saj ni važno. Itak se mi ni treba odločit takoj zdaj.

LENA: Prav nič lažje ti ne bo, če boš to prelagal na kasneje. Tudi to, da se ne odločiš, je v resnici odločitev.

ALEN: Potem pa se ti odloči namesto mene!

LENA: Kot sem rekla, jaz mislim, da bi moral –

ALEN: Nisem resno mislil!

Tišina. Alen se vrne k stojalu. Spet se začne poigravati z rokavom.

Rekla je, da si lahko izboljšam možnosti za štipendijo, če grem delat kot prostovoljec. Za kakšno dobrodelno organizacijo. Dala mi je prospekt.

Pokaže na mizo, kjer leži prospekt. Lena ga pogleda in začne brati.

LENA: Veliko različnih možnosti.

ALEN: Ja.

Pavza.

Sem mislil, da bi delal v kakšnem azilu za politične in vojne begunce.

LENA: A nameravaš prav vse zmečkat!?

Alen izpusti rokav.

ALEN: Oprosti.

Tišina. Alen spet prime za rokav in se igra z gumbom.

Veliko begunskih centrov je po Evropi. Jaz bi šel rad v eno od držav bivše Jugoslavije.

Gumb se odtrže in pade na tla.

LENA (*zavpije*): Alen! Za božjo voljo!!

ALEN: Šit! Oprosti.

Lena ga pogleda in pobere gumb.

LENA: To je višek!

ALEN: Saj sem rekel oprosti.

LENA: Jah. Jaz ga bom pa vseeno morala nazaj prišit.

LEN: Oprosti. Nisem nalašč.

LENA (*prijazno*): Je že v redu. Saj ni važno.

Pavza. Lena začne spet likati. Alen stopi k mizi in pogleda prospekt. Poleg njega leži neodprto pismo. Alen vzame ovojnico v roke.

ALEN: Mami? Kaj pa je to?

LENA: No, kaj misliš, da je?

ALEN: Že, ampak ... Iz Slovenije prihaja.

LENA: Pusti.

ALEN: A ga ne boš odprla?

LENA: Rekla sem, da pusti!

Alen je ne uboga. Še naprej si ogleduje pismo. Tišina.

ALEN: Mami? Kaj če se prijavim, pa ne bom sprejet?

LENA: Seveda boš sprejet. Jaz verjamem vate.

ALEN: Ja, no, ti si moja mama. Ti moraš verjet vame.

LENA: Naj ti to nika ne bo tako samoumevno, Alen. Niso vse mame take, da bi si želele samo najboljše za svojega otroka.

ALEN: Vem. Vem, mama.

Alen odloži pismo pred Leno na likalno desko in gre nazaj k stojalu s srajcami. Lena vzame pismo v roke, ga obrne in prebere pošiljateljev naslov. V tistem se v ozadju začenejo vsi pralni stroji na polno z glasnim bobnenjem. Lena odloži ovojnico in nadaljuje z likanjem. Bobnenje pralnih strojev se stiša. Luči počasi ugašajo.

D R U G I P R I Z O R

Tako kot prej. Čez nekaj časa nekdo butne v vrata, da se odprejo. Prostor se razsvetli in zališi se rokenrol glasbo. Vstopi Mickey s prenosnim CD-playerjem. Pleše kot glavni junak iz rock musicala. Zadere se:

MICKEY: Kdo je tvoj frajer!?

Lena se smeje. Mickey še kar pleše, kot bi bil hkrati Elvis Priestley, Freddy Mercury in Robbie Williams.

Wooo-hooo!

Naredi nekaj tipičnih plesnih gibov. Lena se smeje. Oba morata kričati, da ob hrupu glasbe sploh lahko slišita drug drugega.

LENA: Kaj!? Kaj se je zgodilo?

MICKEY: Pleši z mano, ljubica!

Mickey zagradi Leno in jo zavrti. Plešeta in se vrtita okrog srajc in pohištva tako kot v musicalu.

LENA: Povej mi! Kaj se dogaja?

MICKEY: Wooo-hoooo!

LENA: Nobeden me ne zna tako nasmejati kot ti!

Mickey pade na kolena in se zadrša, potem vstane in si podrgne boleča kolena, a še vedno poplesuje.

MICKEY: Aua, za to sem pa že malo prestar, ha?

Lena se smeje. Tudi ona se počuti prestaro za tak ples.

LENA: Ampak si še vedno tako šarmanten kot včasih. Kaj se je zgodilo?

MICKEY: To je začetek prihodnosti, ljubica moja.

LENA: Pa povej mi že, prosim!

MICKEY: Odhajam! Dal sem odpoved!

LENA: Kaj!?

Lena ugasne glasbo.

MICKEY: Kupil sem barko.

LENA: Kako to misliš?

MICKEY: Kupil sem jo! Našel sem en star trajekt in ga kupil. Ustanovil bom svoj lastni hotel!

LENA: Saj ne misliš resno, a ne?

MICKEY: Seveda mislim resno! Pravim ti: pustil sem službo in od zdaj naprej bom sam svoj šef v svojem lastnem hotelčku na svoji lastni barki!

LENA: Ti si dejansko porabil vse svoje prihranke za nakup ene stare barkače? Pa ti si nor!

MICKEY: Točno tako! In pojma nimaš, kako super je bit nor!

LENA: Kaj pa, če je to kaka stara kripa? Kaj če potone? In koliko te bo stala prenova? Pa privez? Si sploh pomislil na vse to?

MICKEY: Ne. nisem pomislil. Ja, seveda sem! Saj zato sem pa odlašal tako dolgo! – Tip je v končni fazi moral spustiti ceno, tako da mi ostane še nekaj denarja!

LENA: Tebi se je res utrgalo. A res misliš, da se tako stvar speljat?

MICKEY: Jaz jo bom. Vse bom naredil za to. Moram stran od tukaj. Veš, kako dolgo že delam tule?

LENA: Osemnajst let.

MICKEY: Moj bog! V tem času bi lahko gor spravil lastnega otroka! Poznaš še koga, ki bi v istem hotelu delal kot strežaj jebenh osemnajst let?

LENA: Ne, ampak ... Pa saj nisi več strežaj! Zdaj si vodja garažnih prostorov.

MICKEY: O, ja. Zdaj sem šef strežajev. Uau.

LENA: In to ne v katerem koli hotelu.

MICKEY: Pa vseeno. Osemnajst let! Si lahko misliš? V tem času bi se lahko rodil, odrasel in dobil volilno pravico. Jaz sem pa v tem času dobil pravico, da drugim strežajem določam šiht, da odločim, če naj delajo dopoldne ali popoldne. Bravo.

LENA: Ampak ...

MICKEY: Kaj ampak? Saj se mi skoraj zdi, kot da si mi ne privoščiš, da bi mi uspelo. Samo zato, ker mi je šel zakon po vodi, še ni treba, da gre pod vodo tudi moja kariera. Nisem totalna zguba, da veš. Ne pozabi, da sem osemnajst let vztrajal na istem delovnem mestu. To tudi ni kar tako.

LENA: Ja, vem. Saj sem ves ta čas tudi jaz delala tukaj.

MICKEY: Točno. In videla si, kako težko sem zaslužil in dal na stran vsak peni. Ne vem, zakaj, ampak pričakoval sem, da boš vesela zame.

LENA: Kako to misliš "ne vem, zakaj"? Saj **sem** vesela zate. Sem pa tudi malo zaskrbljena.

MICKEY: Zaskrbljena ali ljubosumna?

LENA: Mickey.

MICKEY: Jebenti! Pa kaj je to z vami, ženske! Na neki točki se ustalite in potem mislite, da je to za vedno!

LENA: Kako to misliš?

MICKEY: Tvoja reakcija. Pričakoval bi, da bo tako reagirala Gail, nikakor pa ne ti.

LENA: Ah, tako! Torej sem jaz neke vrste poskusni zajček, da vidiš, kako ti bo reagirala žena?

MICKEY: Ne, nisem tako mislil. Pismo!

Pavza.

Samo tvoje mnenje sem hotel. Mnenje prijateljice.

LENA: Res? Zakaj pa se nisi prišel pogovoriti z mano, predno si vložil vse svoje prihranke v zarjavel star trajekt?

MICKEY: Ni zarjavel. In sploh ...

Pavza.

Nisem ga še kupil.

LENA: Kaj?

MICKEY: Nisem ga še kupil. Ga pa sigurno bom.

LENA: To ... je bilo ... vse skupaj ... Vse si si zmisлил?

MICKEY: Ne. Nič si nisem zmisлил. Barko bom kupil. Samo za vprašanje časa gre.

LENA: Oh, Mickey. To govoriš, odkar te poznam.

MICKEY: Jah? No, zdaj sem dobil tako ponudbo, da bi bil neumen, če je ne bi sprejel. In ker nisem neumen, odhajam od tukaj.

LENA: Zares?

MICKEY: Ja.

Pavza.

Res je dobra barka. In cena je dobra.

LENA: Ampak?

Tišina.

Ampak Gail ni tako zelo navdušena?

MICKEY: Mah, jebeš vse.

LENA: Ja. Jebeš žensko, s katero si poročen osemnajst let.

Tišina.

Si sploh govoril z njo o tem?

Tišina.

Mickey.

MICKEY: Mogoče imaš prav. Najbrž bi moral že enkrat prebolet te svoje otroške sanje, a ne?

LENA: Nisem tega rekla.

Tišina.

MICKEY(*se namuzne*): Ampak za hip si mi pa verjela, a ne?

LENA (*se nasmehne*): Cepec.

Tema.

T R E T J I P R I Z O R

Lena lika. Vstopi Zorica z vrečo umazanega perila. V drugi roki ima mapo s seznamom in privezanim kemičnim svinčnikom.

ZORICA: Si kôščala?

LENA: Samo še to zlikam.

ZORICA: Ajde, ajde, pohiti! Gosti ne smeju čakati!

LENA: Ja, ja. Saj sem že skoraj končala.

Hiti z likanjem srajce. Zorica odkimava, medtem ko jo gleda.

ZORICA: Aj-aj-aj. Povej mi nekaj. Kaj delaš ves ljubi dan? Sanjaš sa odprtimi očmi? In gosti – čakajo, ha?

Začne preverjati številke sob na obešalnikih, primerja jih s številkami na seznamu.

LENA: Spet je bilo več kot trideset srajc, Zorica.

ZORICA: Ja, ja, ja, kar naprej se ti pritožuješ. In kaj naj njima rečem? Gospod Smith iz sobe petinšestdeset, danes ne smete si preobleč srajce. Ha?

LENA: Ne, ampak –

ZORICA: Nimamo mi časa za vas, gospod Smith. Ha?

LENA: Ne, ampak –

ZORICA: Za nas vsi so gosti enaki. Dobro veš, kaj pravijo gor, na upravi. Za vsakega gosta mi se moramo potruditi, da se bo tu pri nas počutil ko doma. Čiste srajce, tako ko doma, a ne?

LENA: Glejte, Zorica, stokrat sem vam že rekla, da je to preveč za en sam par rok. Še nekoga bi rabila tukaj!

ZORICA (*jo oponaša*): "Še nekoga bi rabila tukaj, še nekoga bi rabila tukaj!" To je tvoje delo. Nobeden ne bo ga opravil namesto tebe. To bi ti rada, ne? Da bi kdo drug delal namesto tebe. In ti bi nekam odlutala, ha? (*odkimava*) Aj-aj-aj ... Slovenka, Slovenka ... Ajde, ajde, pohiti. Da kdo si ne izmisli pa izumi še mašino za likanje srajc. Isto ko za rjuhe (*se smeje*). Hočeš, da bi mašina delala tvoje delo, ha? (*se smeje*).

Lena nadaljuje z likanjem.

Ko so kupili mašino za likanje rjuh, tri dekleta so odpustili. Zato ne se pritoževat. Važi?

LENA: Saj se ne, ampak pravim vam, da vsega ne zmorem sama.

ZORICA: Preveč ti časa porabiš za to sanjarjenje pa fantaziranje!

Z vogalom podlage, na kateri je pripet njen seznam, pokaže na Lenino glavo, kot bi ji hotela potrkati po čelu. Lena se odmakne.

Ti? Kaj ti toliko fantaziraš, ha? O fantu? O soprogu? Ha? Delo! Trdo delo! Samo s trdim delom dobi se fanta! Ne pa s tem sanjarjenjem v tvoji glavi (*se smeje*). Jooj, jaz sem mislila, da vi Slovenci ste delovni narod. (*Se smeje in zmiguje z glavo.*) Pa še nekaj mi povej, ti, Slovenka. Zakaj ti svoj priimek narobe pišeš? Ha?

Zorica pokaže na seznam na podlagi.

Zašto tu na kraju sa ce ha? Dali je to možda bolje? [*Zakaj tukaj na koncu s ce ha? Je to mogoče bolje?*]

LENA: Nehajte. Angleško, prosim.

Lena vzame mapo in stopi k mizi, da podpiše. Zorica se smeje in stopi do stojala s srajcami.

ZORICA: Nema problema. [*Ni problema.*] Misliš, da če govoriš angleško boš ista ko Angleži? (*se smeje*) Misliš, da zato, ker je tvoja država v EU, zdaj si že kar Evropejka? (*se smeje*) Pa saj ne znajo niti tvojega priimka pravilno napisat! (*se smeje še glasneje*)

LENA: Nehaj.

ZORICA: Slovenci, Slovenci, vlastitu dušu bi vi prodali, samo da ste na zapadu, jel?

LENA (*zapre oči*): Govori angleško!

ZORICA: Nema problema. Jaz lahko govorim angleško, ti lahko govoriš angleško, vsi mi lahko govorimo angleško. Ampak ti boš tukaj še vedno imigrantka! Izbeglica, razumiješ!? (Se smeje.) Aj-aj-aj ...

Lena obesi srajco, ki jo je pravkar zlikala, na obešalnik in porine celo stojalo proti Zorici.

LENA: Končano, izvolite. In prosim, da greste.

ZORICA: Ja, ja. Evo, to tu je za popoldan. (*izgovori popoldan z l-jem*)

Vrže vrečo z umazanimi srajcami Leni pod noge in srajce se razsujejo po tleh. Lena pogleda vrečo.

LENA: Vse to?

ZORICA: Ja. Imamo v hotelu grupo romunskih poslovnežev. Se mi zdi, da oni tudi hočejo naredit dober vtis na Zahodno Evropo, pa dvakrat si na dan preoblečejo srajce. (*Se spet smeje.*) Pohiti. To mora bit kônčano do štirih!

Pobere mapo z obrazcem z mize in opazi Lenino pismo na mizi.

A kaj je to? Ljubavno pismo od tvojega fanta? (*se ji smeje*) Ah, ne, mi se zdi, da je od tvoje familije. On še znajo tvoj priimek prav napisat.

Zorica spet bruhne v smeh in odide. S sabo odvleče eno od stojal s čistimi in zlikanimi srajcami. Lena gleda za njo, potem odloži likalnik in pogleda pismo na mizi. Stopi bliže, ga vzame v roke. Nekaj dolgih trenutkov samo strmi vanj. Nato hoče s prstom odpreti ovojnico, a ko to stori, srajce na stojalu zatrepetajo kot da bi se nekdo sprehodil vzdolž stojala. Lena pogleda okrog sebe. Luči potemniijo in pralni stroji začnejo bobneti. Lena spet pogleda pismo, eden od strojev pa začne puščati. Luža se širi proti Leni, ki se obrne in opazi vodo.

LENA: Šit!

Vzame krpo in popivna vodo, a ko dvigne belo krpo, je ta rdeča, kakor od krvi.

Kaj? Kaj je to?

Zdi se, da se za trepetajočimi srajcami sprehodi moška postava. Lena pogleda, a moški je že odšel. Ugasne pralni stroj, ki pušča. Bobnenje se nemudoma stiša, skoraj povsem utihne, prostor se spet razsvetli. Lena stopi nazaj k mizi, pobere pismo in ga zmečka z vso močjo svojega telesa. Zmečkano pismo pusti na mizi in se vrne k likalni deski.

Č E T R T I P R I Z O R

Konec avgusta 1991, pred glavnim vhodom v hotel. Lena izvleče škatlico cigaret. Mickey, oblečen v livrejo, se ji približa. Prižge ji cigareto, še predno sama izvleče svoj vžigalnik. Lena potegne in puhne dim.

LENA: Hvala.

Ga ne pogleda.

MICKEY: Ni za kaj.

LENA: Ja, saj res ni.

MICKEY: Kaj?

LENA: Ta dežela. Ni za bogve kaj. Nikjer se ne sme kadit.

MICKEY: Aja. Ja, to so pač pravila, ljubica. Ne morem pomagat.

LENA (*se še vedno ne ozre k njemu*): Butasta pravila.

MICKEY: No, moja služba je zaradi njih sigurno bolj zanimiva.

Lena ne odgovori.

Recimo, midva se že ne bi srečala, če bi ti bilo dovoljeno kadit v sobi.

Lena puhne dim.

Jaz sem Michael.

Lena ga še vedno ne pogleda. On stopi korak vstran in si še sam prižge cigareto. Čez čas se obrne k njemu.

LENA: Lena. Jaz sem Lena.

Pomoli mu roko in on jo stisne.

MICKEY: Mickey.

LENA: Mickey ali Michael?

MICKEY: Michael, ampak pravzaprav mi vsi pravijo Mickey.

LENA: Tako kot Miki Miška?

MICKEY: Jah, tako nekako.

Pavza.

In? Od kod si?

Lena se nasmehne in pogleda stran.

LENA: Pfff. Ja pa kaj še.

MICKEY: Daj no, saj ti ne bom sledil domov.

LENA: OK. Iz Slovenije.

MICKEY: Ja? Kje pa je to?

LENA: V Jugoslaviji.

MICKEY: Aha.

LENA: No, še pred dvema mesecema je bilo to v Jugoslaviji. Zdaj je Slovenija država zase.

MICKEY: Aja, ja, saj sem nekaj bral o tem.

LENA: A res?

MICKEY: Ne, v bistvu ne zares.

LENA: Jugoslavija razpada.

MICKEY: A ja? A zato, ker si jo ti zapustila?

Mickey se zasmije. Lena zavije z očmi in spet pogleda stran.

Oprosti, nisem hotel bit ... Ta zadeva je resna, vem. Nekaj sem videl na televiziji.

Lena molči.

In, zakaj si tukaj? Si pobegnila?

LENA: Tako nekako.

MICKEY: Res? Zaradi vojne?

LENA: A res misliš, da bi stanovala v tem hotelu, če bi bila vojna begunka?

MICKEY: Imaš prav, najbrž ne. Ampak mogoče si pa iz kraljevske družine ... Lena, kraljica emm ... Kako že?

LENA: Slovenije. V Sloveniji nimamo kralja ali pa kraljice.

MICKEY: A nimate?

Lena puhne dim in odkima.

LENA: Od kod si pa ti pobegnil? (*namigne na njegovo livrejo*) Iz kakšnega cirkusa?

Se zasmije. Mickey pokaže na svojo livrejo.

MICKEY: S temle bom še daleč prišel.

Lena se smeje.

LENA: Ja, saj sem videla, hotelska garaža je res kar daleč.

MICKEY: OK, vem, da je smešno, ampak to, da sem tako butasto oblečen, mi omogoča, da se vsak dan vozim v poršejih, ferarijih, lamborghinijih ... Skoraj ni avta, da jaz ne bi sedel v njem. Lahko te kdaj kam zapeljem. Ampak ne tega okrog govori!

LENA: Sliši se, kot da uživaš v tej službi.

MICKEY: No, saj je samo začasno. Dokler ne naberem dovolj denarja za svoj lastni hotel.

LENA: Ja, pa kaj še.

MICKEY: Resno. Kupil bom ladjo in jo spremenil v plavajoči hotel.

LENA: O, jebenti! Pa kaj je z vami moškimi in barkami!?

MICKEY: Kako to misliš?

LENA: Ah nič. Moj fant se tudi ukvarja z barkami.

MICKEY: Aha, a potem imaš fanta?

LENA: Ja.

MICKEY: Kakšen bogataš?

LENA (*namigne proti hotelu*): No, on mi plačuje tole.

MICKEY: Res? Ima tudi on kakšnega poršerja ali pa lamborghinija?

LENA: Ne ...eem ... mislim, da ne. Mogoče. Ima pa svojo jadrnico. Jahto. Skupaj sva jadrjala. Zdaj jo mora pa ... em ... kako se že reče? Eem ... preselit, prepeljat ladjo, barko, spraviti jo mora sem po kopnem.

MICKEY: A tako?

LENA: Ja. Nekaj se je pokvarilo in vse skupaj bi bilo predrago, če bi morali dele nabavit in jo popraviti na Hrvaškem. Odločil se je, da barko rajši prepelje sem,

MICKEY: Predrago, praviš? Potem pa le ni tako zelo bogat, ha?

LENA: Ne. Ja. Ja, pa je. Mislim ... Pa saj to ni važno.

MICKEY: Kako mu je pa ime?

LENA: Richard. Iz Liverpoola je.

MICKEY: A. Britanec torej?

LENA: Ja, Anglež. Britanec.

MICKEY: A tako? In kako to, da si ti tukaj? Zakaj nisi z njim?

LENA: Jaz sem prišla z vlakom. Dal mi je naslov tega hotela. Hoče, da ga tukaj počakam, potem pa greva skupaj v Liverpool.

MICKEY: Ja, ja seveda.

Tišina.

LENA: Oh, ne misli, da sem tako neumna. On ni prvi moški, ki je hotel, da z njim kam odjadram. Ne, ne. Sem jaz že veliko takih tipov z jahtami spoznala. Ampak za Richarda sem zdaj kar sigurna, da bo držal besedo.

MICKEY: Ahaa. Razumem. Ti boš ... *(z rokama pokaže naraščajoči trebuh)* uuups ... vzhajala?

LENA: Kaj?

MICKEY: Otroka ti je naredil, ane?

LENA: To te pa čisto nič ne briga!

Vrže cigaretni ogorek na tla in ga pohodi.

MICKEY: Kako si že rekla, da mu je ime?

LENA: Richard. Zakaj? Misliš, da ga poznaš?

MICKEY: Priimek mi povej.

LENA: Sem rekla, da te nič ne briga!

Lena odide. On do konca pokadi.

P E T I P R I Z O R

Pralnica. Zdaj. Lena odpre vratca pralnih strojev, da bi ven vzela oprano perilo. Iz strojev puhnejo oblaki pare, ki prekrijejo prostor. Pride Alen.

ALEN: Mami, kakšna pa je ladja?

LENA: Kakšna ladja?

ALEN: Mickeyjeva ladja.

LENA: Saj Mickey nima ladje.

ALEN: No, tista, ki jo bo kupil. Kakšna je? A je trajekt, parnik? A je vojaška ladja? Si jo videla?

LENA: Ne.

ALEN: Bom lahko šel z vama, ko jo bosta šla pogledat?

LENA: Ne!

ALEN: Zakaj ne?

LENA: Zato. Ladje so nevarne.

ALEN: Aja, saj res. Ker jaz imam komaj pet let, ane!?

LENA: Točno tako se obnašaš (*se spakuje po otročje:*) "Bom šel lahko pogledat ladjo? Stric Mickey je taka faca!" Nehaj s temi otročarijami.

ALEN: Jaz vsaj nisem ljubosumen. Ti pa si.

LENA: A ja? Na kaj pa?

ALEN: Na koga se reče.

LENA: Saj je vseeno!

ALEN: Na Mickeyja. Na njegovo življenje. Na to, da uživa.

LENA: Kakšno življenje? Saj nima nobenega življenja. Že od svojega dvajsetega leta gara kot ose! Njegova žena gre za vikende rajši v bolnico, kot pa da bi bila z njim. Na kaj naj bi bila torej jaz ljubosumna?

ALEN: Na koga.

LENA: Sem rekla, da ni važno!

ALEN: No, on vsaj **ima** ženo. On **je** poročen.

LENA: Tiho bodi!

ALEN: Ja, bravo. Kar utišaj me.

LENA: O bog, komaj čakam, da že enkrat izgineš na tisto svojo neumno univerzo.

ALEN (*nenadoma zelo nežno*): A res? Komaj čakaš?

Tišina. Alen nadaljuje, pe vedno zelo tiho:

A si sploh predstavljaš življenje brez mene? Ali pa brez Mickeyja?

Lena vzdihne. Alen zagleda zmečkano pismo na mizi. Pobere ga in ga poravna.

Kaj pa je to?

Lena ne odgovori.

Lahko odprem?

Lena se niti ne obrne, da bi ga pogledala.

ALEN: Piše, da je iz Slovenije. Pa ni videt, kot bi pisala nona.

Lena ga pogleda.

LENA: Ne maram, da ji tako rečeš!

ALEN: Ja, saj to mi je! Kako naj ji pa rečem? Tvoja mama je. Moja stara mama.

Babica. Nona. Čeprav me nikoli ni videla. Ampak to ni njena pisava.

Lena se spet loti likanja.

Mami, kako to, da nikoli ne odpiraš svoje pošte?

LENA: Saj jo.

ALEN: Pa ne pisem, ki pridejo iz Slovenije.

Tišina.

LENA: Pač nimam časa.

ALEN: Ah, daj no. Vsako nedeljo greš dol na obalo in tam ure in ure strmiš v morje.

Lena strmi v srajco, ki jo lika. Alen ji pomoli pismo.

Mami. Preberi.

Lena niti ne dvigne pogleda. Alen vztraja in ji moli pismo. Čez čas, ga Lena pogleda in vzame ovojnico.

LENA: Saj vem, kaj piše.

Lena zmečka pismo, Alen molči in jo samo gleda, kako obotavljajoče vzame likalnik. Končno Lena zravna ovojnico, jo odpre in vzame ven pomečkani list papirja. Na roko napisano pismo. Prebere. Obraz si pokrije z roko in pusti, da ji pismo pade iz rok na tla. Alen stopi k likalni deski in prevzame likanje srajce. Luč postopoma potemni.

Š E S T I P R I Z O R

Lena lika srajce. Vrata se počasi odprejo. Vstopi Mickey.

MICKEY: Zdravo, ljubica.

LENA (*se ga ustraši*): Oooh, moj bog.

MICKEY: Kaj? A si pričakovala koga drugega?

LENA: Jasno! Svinjsko bogatega princa na belem konju.

MICKEY: Aja, misliš tistega, ki sem ga zdajle videl na recepciji?

Lena se smeje.

Nisem prepričan, da je samski.

LENA: Tudi če je poročen: mogoče je pa njegova žena kakšna sočna blondinka, ki bo po ločitvi dobila polovico njegovega denarja. Tako, da če se ti pa jaz oba hkrati spraviva nanju ...

MICKEY: Šla je.

LENA: A ja? Ja potem pa jaz dobim vse, ti pa nič.

MICKEY: Gail. Pustila me je.

LENA: Kaj?

MICKEY: Gail me je zapustila. Hoče se ločit.

LENA: Kaj!?

MICKEY: Ko sem prišel domov, je ni bilo in vse njene stvari so izginile. Poklical sem jo, pa je rekla, da mi je hotela napisat pismo, potem se ji je pa zdelo, da bi bilo to preveč melodramatično.

LENA: Oh, grozno. Zakaj?

MICKEY: Rekla je, da poslovilna pisma pišejo ljudje v filmih.

LENA: Zakaj te je zapustila?

MICKEY: Aja, to. Zato. Zaradi mene ali kaj. Najbrž me ni mogla več prenašat. Saj jo razumem.

LENA: Ampak ... kam je pa šla?

MICKEY: Pojma nimam. Mi ni hotela povedat. Saj drugače nima smisla it, a ne?

LENA: Pa kaj se je zgodilo? A je to zaradi barke?

MICKEY: Saj ji sploh nisem uspel povedat. Sem ji hotel, pa –

LENA: Sta se skregala?

MICKEY: Ne. Že leta se ne kregava več.

Pavza.

LENA: Vsi tisti vikendi, ko je ni bilo ... Ni bila v bolnici zaradi alergij, a ne, da ne?

Mickey ne odgovori.

Že nekaj časa med vama ni bilo ravno v redu, ha?

MICKEY: Po svoje sem vedel, da se bo to slej ko prej zgodilo, pa si vseeno nisem mislil, da sva že tako daleč. Počutim se, kot da sem zamudil izvoz.

LENA: Pa si v redu?

MICKEY: Vedno sem mislil, da bom jaz tisti, ki bo spokal. Da bom kupil barko in, če ne bo hotela it z mano, bom preprosto ... šel. Grozno, a ne?

LENA: Ne. Če sta oba hotela narazen, je še najboljše, da se je tako končalo.

MICKEY: Tako grozljivo prazno je brez nje. Sinoči sem prišel domov in si naredil nekaj za večerjo in najprej sem se počutil blazno osamljenega, potem pa sem ugotovil, da že kar nekaj let vedno večerjam sam.

LENA: Mhm.

MICKEY: Hiša je ... A veš, na plaži, ko se vidi, do kod je segala plima. Vsa morska trava pa vse tiste plastične vrečke pa smeti, ki jih naplavi morje, tako, skoraj v ravni črti. Tako se počutim. Kot smeti, ki jih nekdo pusti za sabo. Morja pa ni več. A veš, kaj mislim?

LENA: Še predobro.

MICKEY: O bog, upam, da se Gail ne počuti tako zaradi mene. Puščeno nekje zadaj.

LENA: Ne, sem prepričana, da se ne.

MICKEY: Vse skupaj je tako ... Grozno je. Ne zdržim doma več kot pol ure.

LENA: Zakaj me pa nisi poklical? Lahko bi prišel k meni.

MICKEY: Mislim, da ne bi mogel it nikoli več nazaj domov, če bi prišel k tebi.

LENA: In kaj boš zdaj naredil?

MICKEY: Prodal vse skupaj. Ali kaj. Se preselil.

LENA: Kam pa?

MICKEY: Nekam zelo daleč. Ne vem. Mogoče bi pa zdaj res lahko kupil tisto barko.

Vstopi Zorica s svojim blokom. V roki drži eno samo umazano srajco.

ZORICA: Ooo, a zdaj pa imaš zaresnega fanta? Hitra si mi ti, ha, Slovenka? (se ozre k Mickeyju). Rekla sem ji, da naj neha s temi fantazijama o fantih in da rajši si poišče pravega – pa evo!

Zorica se smeje. Tudi Mickey se nasmehne.

A ti? Ne delaš danes?

MICKEY: Zdajle imam malico.

ZORICA: Oh, vidva, skozi nekaj klepetata – ko dva šolarčka.

LENA: Po kaj si prišla?

ZORICA: To srajco moraš mi oprat in zlikat. Rabim jo za dvajset minut. Top prioriteta!

Zorica ji poda srajco, potem pogleda v svoj blok in stopi do stojala s čistimi srajcami.

LENA: Pa saj sem jih ravno zdaj cel kup oprala. Ne bom vklopila stroja za eno samo srajco.

ZORICA: Nema problema. Lahko na roke jo opereš. Ampak hitro. Rabim jo za petnajst minut. Ajde, ajde!

LENA: Kaj!?

ZORICA: Top prioriteta.

LENA: Pa kaj je to "top prioriteta"?

Zorica pokaže na srajce, ki visijo ločeno od drugih.

ZORICA: Kaj pa ove srajce? Na njima ni številke od sobe. Si jih ti izgubila?

LENA: To so Mickeyjeve srajce.

ZORICA: Aa, tako! Ti imaš čas za likanje srajc za svojega dečka, a za goste pa ga nimaš?

LENA: On ni moj –

ZORICA: Ajde, ajde, naredi kaj sem ti naročila, važi? (*Mickeyju*) A ti, kaj ti še vedno rabijo cigarete?

MICKEY: Oh, saj res, čiki. Si mi jih zrihtala?

ZORICA: Pa sem. Imaš denar?

MICKEY: Kako to misliš? Saj sem ti dal petdeset funtov vnaprej.

ZORICA: Aja, saj res je. Ajde, gremo midva eno pokadit. Takoj ti prinesem cigare.

Zorica odhaja.

MICKEY (*proti Leni*): Pridem nazaj po tiste srajce.

ZORICA: Ajde, ajde, Mickey, gremo, gremo.

Zorica in Mickey odideta. Lena gleda za njima. Ostane sama s 'top prioriteto' srajco v rokah. Položi jo v enega od pralnih strojev in vklopi pranje. Pod pralni stroj zatlači krpo, če bi slučajno spet puščalo. Zagleda pomečkano pismo na tleh in ga pobere. Bobnenje pralnega stroja postane glasnejše in za obešenimi srajcami se pojavi figura moškega, oblečenega v belo uniformo. Sprehodi se za stojalom, vzdolž srajc, ki rahlo zanihajo. Lena dvigne pogled in strmi v srajce.

LENA: Vedela sem, da mi bo to naredila.

OČE: Tebi? Umrla je. Kap. Brez namena.

LENA: Ja, sigurno je vedno hotela samo tisto, kar je najboljše zame.

OČE: Kot vsaka mama.

LENA: Ah, prosim te, to je bil edini način, na katerega me je pe lahko prizadela. Mi vrnila, ker –

OČE: – te ni bilo?

LENA: Vsak človek bi spokal in šel!

OČE: Ja. Veliko jih je šlo. Bila je vojna.

LENA: Vojna!? Vojna ni imela nobene zveze s tem!

OČE: Ne. (*Pavza.*) Ne s tabo.

Tišina. Oče odide. Lena zajoče.

LENA: Kakšen smisel ima hodit nazaj zdaj? Zdaj to nikomur ni več važno. Nikomur.

Čez čas se vrne Mickey s kartonom cigaret v rokah. Vidi Leno na tleh, ki strmi v srajce s pismom v roki.

MICKEY: Kaj?

Lena se pobere s tal in se trudi obnašati povsem običajno.

LENA: Moja mama.

MICKEY: Kaj?

LENA: Mrtva je.

MICKEY: O, sranje.

Tišina. Lena se vrne k svojemu delu.

LENA: Saj je v redu. Odločila se je umreti zdaj.

MICKEY: Lena ...

Mickey stopi bliže, da bi jo objel, a Lena mu ne pusti.

Vem, da vajin odnos ni bil ravno ljubeč, ampak –

LENA: Vedno mi je govorila, da sem jaz razlog, da ni bila nikoli srečna.

MICKEY: Ja.

LENA: Da sem ji jaz vzela edinega moškega, ki jo je kdaj ljubil.

MICKEY: Tvojega očija?

LENA (*posmehljivo*): Ja "očija".

V pesti zmečka pismo.

MICKEY: Oprosti, nisem hotel –

LENA (*tiho*): Ko ti enkrat umrejo starši najbrž res nisi več otrok, a ne?

MICKEY: Najbrž. Ne bi vedel. Moja dva sta še živa.

LENA: Vedno sem se trudila vse narediti tako, da bi ji bilo prav. Ali pa ravno obratno.

Da ji ne bi bilo prav, da bi se ji postavila po robu. Njej je bilo pa tako ali tako

vseeno. Ampak zame je nekako imelo en smisel. Zdaj sem pa samo še jaz.

Tukaj nekje, v tem zafukanem vesolju.

Zmečkano pismo zaluča v stojalo obešenih srajc. Mickey spet stopi k njej, da bi jo objel. Lena ga spet odrine. Tema.

S E D M I P R I Z O R

September 1991. Mickey kadi pred glavnim vhodom v hotel. Lena prihaja iz mesta, vrača se v hotel. On ji pokima v pozdrav. Ona gre mimo njega proti vhodu, potem se ustavi. Obrne se in se mu približa.

LENA: Mi še vedno lahko zrihtaš tisto službo?

Mickey ugasne cigareto.

MICKEY: Eem ...

LENA: V hotelskem baru?

Mickey se smeje.

MICKEY: Te je nehal klicat, a ne?

LENA: A mi lahko zrihtaš tisto službo ali ne?

MICKEY: O, joj joj. Kaj boš pa zdaj?

Lena ne reče nič.

Daleč od doma, sama samcata. No, ne čisto sama. *(Pokaže na njen trebuh.)*

Čez kakšnih – koliko? Devet, osem mesecev? Ljubica, a ti nisem rekel, da se bo to zgodilo?

LENA: OK, adijo, se vidimo!

Se obrne, da bi odšla.

MICKEY: Koliko pa si sploh stara?

Lena se ustavi.

V baru ti ne bojo pustili delat, če nimaš vsaj 21 let. Hotel ima taka pravila.

Lena ga mrko pogleda. On skomigne.

Pravila so pravila, ljubica.

Lena molči.

Lahko malo povprašam naokrog. Mogoče bi ti lahko zrihtal delo v kakšnem drugem oddelku, kaj pa vem, mogoče dol v pralnici.

LENA: Butasta pravila. Doma sem začela delat po lokalih pri štirinajstih.

MICKEY: Potem je pa mogoče res najboljšje, da greš kar lepo nazaj domov.

LENA: Hvala lepa!

Tišina.

Cepec.

MICKEY: Za kakršno koli delo boš rabila delovno vizo.

Lena ga jezno pogleda. On se zasmije.

LENA: Pa kaj je to!? Še eno butasto angleško pravilo?

On se spet smeje.

MICKEY: Pa še malo bolj prijazna boš morala bit do mene.

LENA: Aha, že razumem. Tako delovno vizo. Ne, hvala.

On se presenečeno zasmije.

MICKEY: Ne, ne, ne, nisem tako mislil! Madona, ti pa si komplicirana, veš.

LENA: Ne rabim, da poskrbiš zame. Znam čisto dobro sama.

Se spet obrne, da bi odšla.

MICKEY: Saj jih še osemnajst nimaš, a ne?

Lena se ustavi, se spet ozre k njemu in pokima, a ga ne pogleda v oči.

LENA: Imam. Odšla sem točno na svoj osemnajsti rojstni dan.

MICKEY: Uf, to je morala bit pa ena res zanič zabava.

Leni uide smeh, a še naprej gleda v tla.

A ne bi bilo boljše, da se ga znebiš? Mislim, predno se ti bo začelo videt? Če mene vprašaš, imaš že tako dovolj težav: izbeglica, mladoletna ...

Lena se požene k njemu, ga porine in ga podre na tla. Pri tem tudi sama pade.

LENA: Nisem mladoletna!

MICKEY: Oooj!

LENA: Osemnajst jih imam, saj sem ti povedala!

MICKEY: V redu, v redu, v redu: pomiri se!

Mickey se prevali, tako da je zdaj nad njo. Tišči jo navzdol, ona pa hoče vstati, maha z rokami in ga skuša odriniti.

LENA: Spusti me! Spusti me!

On se smeje in jo čvrsto drži.

MICKEY: Si pa kar bojevita!

Lena se utruji in se umiri. Mickey jo poljubi. Za hip se mu prepusti, potem pa se izvije iz njegovega objema in vstane. Zatamnitev.

O S M I P R I Z O R

Pralnica. Alen lika. Oblaki pare buhtijo iz likalnika. Lena sedi. Sezula si je čevlje in si masira stopala.

ALEN: Ti pa stric Mickey sta hodila!? Uau!

LENA: No, ne bi rekla, da sva ravno hodila. Šlo je bolj za tolažilni seks.

ALEN (*z gnusom*): Mami!

LENA: Kaj?

ALEN: Ta beseda! Pa ne pred mano!

LENA: Kako prosim?

ALEN: Daj, nerodno mi je, no.

LENA: Oh, daj no! Pa si ja že slišal za seks.

ALEN: Sem, ampak ... ne maram pa nič vedet o tvojem ...

LENA: Seksu?

ALEN: Nehaj! Ti si moja mama. To je ogabno!

LENA: To, da jaz seksam, se ti zdi ogabno? To je pa rahlo žaljivo.

ALEN: Pač nočem o tem nič slišat.

LENA: Zakaj pa ne? Misliš, da jaz ne seksam?

ALEN (*pogleda v tla*): No, zadnje čase gotovo ne, vsaj kolikor jaz vem.

LENA: A boš tiho!?

ALEN (*se zareži*): Sorry.

Pavza.

LENA: Seks seks seks seks seks.

ALEN: Mami!

LENA: No, zdaj vsaj veš, kako sem se jaz počutila, ko sem ti morala razložiti vse tisto o ptičkih in čebelicah in kondomih.

ALEN: Saj vem. Ampak to je drugače.

LENA: Zakaj pa je to drugače? A nisi rekel, da si zdaj, odkar imaš volilno pravico, odrasla oseba? Odgovorna in samostojna?

ALEN: Ja, no, pač nisem, mama. Osemnajst let imam, še vedno sem otrok!

LENA: Joj, ko bi jaz lahko to komu rekla, ko sem jih imela osemnajst ...

ALEN: Zakaj? Kaj se je takrat zgodilo?

LENA: Nič.

ALEN: A takrat si imela mene?

LENA: Ne.

ALEN: Zakaj mi ne poveš?

LENA: Ker ti ne bi nič koristilo.

ALEN: Pa jaz hočem vedeti! Povej mi o tistem lokalu, kjer si delala, tam v Dalmaciji.

LENA: Ne.

ALEN: Pa o turistih, ki so ti dali več napitnine, kot si ti za šankom zaslužila v celem tednu.

LENA: V celem dnevu. Tako radodarni pa le niso bili.

ALEN: Pa kako je to mogoče?

LENA: No, jugoslovanski dinar ni bil kdo ve kaj vredna valuta. Pa še hudo inflacijo smo imeli.

ALEN: Kaj to pravzaprav pomeni?

LENA: Ne vem čisto točno. Takrat sem bila še otrok. Spomnim se samo, da sem hodila po sladoled v tisto trgovino, kjer so najbolj počasi menjali nalepke s

cenami na izdelkih, tako da sem lahko dobila sladoled po včerajšnji ceni. Vse sem imela naštudirano.

ALEN: A zaradi tega si šla? Ker je bil sladoled vsak dan dražji?

LENA: Oh, ne.

ALEN: Meni se zdi pa to zadosten razlog, da bi šel od doma.

LENA: Zate bi bil kateri koli razlog dovolj dober, Alen. Ampak ti nisi zrasel ... doma.

ALEN: Ti pa si, pa si vseeno odšla.

LENA: Vem. Ampak tam se takrat nisem počutila doma.

ALEN: Je bilo to zaradi vojne?

LENA: Ne. Ojoj, ne. Jaz sem šla, predno se je vse tisto sranje začelo.

ALEN: Pa če si rekla, da si odšla po vojni.

LENA: Po vojni v Sloveniji. Ampak tisto sploh ni bila prava vojna. Par dni.

ALEN: In zakaj nisi šla nazaj, ko je bila vojna končana?

LENA: Pač ... Takrat se je začela vojna na Hrvaškem in v Bosni ... In ... to ni bila samo vojna. Ni bila vojna med ta dobrimi pa ta hudobnimi.

ALEN: Kako to misliš? A ni bilo tako, da so bili Srbi ta hudobni, vsi drugi pa ta dobri? Ali je bilo ravno obratno?

LENA: Ne. Ja. Oh, nehaj že s tem! To je vse preveč komplicirano. In to sploh nima veze z mano. Jaz sem šla iz čisto drugih razlogov.

ALEN: Ja? Zakaj?

LENA: Ker sem končno našla nekoga, ki me je imel rad.

ALEN (*se zareži*): Oh, mami! Kako romantično!

LENA: Ali pa sem vsaj mislila, da me ima.

ALEN: Kdo pa je to bil?

LENA: Pa saj nočeš vedet!

ALEN: A je bil moj oče? Je moral bit pa res šarmanten, da si zaradi njega pozabila na vojno!

LENA: Pa od kod tebi vse to?

Lena si spet obuje čevlje in vstane.

ALEN: A je bil tak postaven, pa močen? A je bil vojak? Se je boril v vojni?

LENA: Ne. Zakaj pa misliš, da bi moral bit vojak? No, daj, umakni se zdaj. Bom jaz naprej.

Skuša ga odriniti od likalne deske, da bi sama nadaljevala z likanjem. Alen se ne umakne dovolj hitro, tako da butneta v likalno desko in likalnik pade na tla.

LENA: Sranje! Poglej, kaj si naredil! O, sranje, sranje, sranje! Počil je!

ALEN: Nehaj panicirat. Ni počil.

LENA: Seveda je.

Počepne.

Glej, voda teče iz njega.

Tudi Alen počepne.

ALEN: To še ne pomeni, da se je pokvaril. Ta voda je stekla, ko je padel na tla.

LENA: Saj ni padel sam od sebe. Ti si ga prevrnil.

ALEN: Ne, pa nisem.

LENA: Nehaj jezikat in potegni že vtikač iz vtičnice! Za božjo voljo, to je ja električni aparat! Kako si lahko tako neodgovoren?

ALEN: Kaj ima pa odgovornost tukaj zraven? Po nesreči je bilo!

LENA: Ga lahko izklopiš, prosim!?

Ko Lena vleče kabel iz vtičnice, prevrne še likalno desko.

Alen! Zdaj mi je pa zadosti! Nikamor ne greš! Na nobeno univerzo in noben tabor za prostovoljce!

ALEN: Kaj!?

LENA: Samo poglej se: očitno nisi sposoben živet sam. In kako misliš potem pomagat drugim? Saj še zase ne znaš poskrbet!

ALEN: Mama! To je bila nesreča!

LENA: Res!? No "nesreče" se pač ne zgodijo kar same. Vedno jih povzroči neko neodgovorno ravnanje. In dokler se ne naučiš določene odgovornosti, pač ne greš nikamor.

ALEN: Saj ne misliš resno, mami?

LENA: Seveda mislim resno. Lahko kar takoj pošlješ nazaj vse tiste prijavnice pa prospekte.

ALEN: Mami!

LENA: Rekla sem, da ne greš nikamor!

ALEN: Prav. Saj tako ali tako nočem it. Vsaj ne, dokler mi ne poveš, kdo je moj oče.

LENA: Da si mi tiho, in to pri priči!

ALEN: Ne, ne bom tiho. Vedet hočem!

Lena sede na tla tik ob likalni deski, pivna polito vodo in začne jokati.

LENA: Ta likalnik je last hotela. Veliko stane. To ni malo denarja. Pa kaj delaš? Zakaj me vedno znova sprašuješ te neumne stvari?

Alen stopi do stojala in se skrije za srajcami, kjer se užaljeno kuja. Lena pogleda krpo, s katero je pobrisala tla, pričakujoč, da bo krvavo rdeča. Pa ni. Para, ki uhaja iz likalnika, napolni sobo. Zatemnitev.

D E V E T I P R I Z O R

Likalna deska je spet pokonci. Stojalo je polno zlikanih srajc. Lena lika. Mickey se skriva in kuka izza srajc. Pripravlja se, da bo Leno prestrašil. Lena sliši, da se srajce premikajo, dvigne pogled, a se ne ozre. Mickey skoči izza srajc kot majhen otrok.

MICKEY: Buuu!

LENA: Oh, moj bog!

Mickey se noro krohota.

Mickey! Kaj pa ti – Veš kako si me ustrašil!

MICKEY (*se še vedno smeje*): Veš, koliko časa sem bil skrit tam zadaj?

LENA: Ne. Pa me tudi ne zanima.

MICKEY: Neverjetna si. Cela vojska bi lahko korakala za tistimi srajcami, pa je ti sploh ne bi opazila.

Si gre pripraviti čaj.

LENA: Zaradi tebe me je skoraj kap!

Mickey se smeje. Zdaj se smeje tudi Lena.

Ti si pa res cepec!

MICKEY: Hotel sem te spraviti v dobro voljo.

LENA: Hvala. Si me skoraj ubil. Tam so keksi.

MICKEY (*vzame keks*): Mhm, trojna plast čokolade.

LENA (*vzame s kupa novo srajco*): O bog, samo še to zlikam, potem pa rabim pavzo. In prav nič me ne briga, če se bo Zorica drla name.

MICKEY: Lena, a ti veš, kaj pomeni "top prioriteta"!?

Besedi izgovori z enakim hrvaškim naglasom, kot ju je izgovorila Zorica. Lena pokaže na srajco, ki jo pravkar lika.

LENA: Očitno tole. Že spet.

MICKEY: Ne, ne, ne, ne. Top prioriteta je veliko več kot to. To je posel. Nepremičnine.

LENA: Kaj?

MICKEY: No, zadnjič sem povedal Zorici, da prodajam svojo hišo, pa je rekla, da mi lahko za zelo dobro ceno najde lepo vilo v ... kako se že reče tisti regiji ... Dalmacija!

LENA: Ti se hecaš.

MICKEY: Ne, čisto resno je mislila. Ona ima neko podjetje za nepremičnine. In posle vodi kar tukaj, v hotelu.

LENA: Kako to misliš?

MICKEY: No, takole to gre: Zorica pozna vse, je res? Pogovarja se z našimi receptorji in dobi vse informacije o gostih. Kako bogat je kdo, kakšne hobije imajo in take stvari. Potem poskrbi, da je za te goste lepo poskrbljeno - 'top priority', kot temu ona reče. Lepo zlikane srajce, poseben posladek po kosilu, nepričakovana postrežba s šampanjcem v sobi. In tega jim seveda ne zaračuna posebej. Potem pa čisto mimogrede omeni, da ravno prodaja svojo hišo na Jadranski obali. Ta hiša pa seveda v resnici sploh ni njena, ampak je ona samo posrednica. In to je to. Ekstra zaslužek s prodajo nepremičnin v Dalmaciji.

LENA: Kaj?! Pa saj to ne more biti res.

MICKEY: Pa **je** res. In ideja je briljantna. Seveda potencialnim 'kupcem' reče, da je hiša njena. Tako se jim zdi, da so naredili dobro kupčijo, da so kupili posest od priseljenke, ki nima pojma o trženju. V resnici pa ima Zorica na Hrvaškem svojo firmo. Kar brihtno, a ne?

LENA: Pa to je nezakonito!

MICKEY: Niti ne. Več ali manj je zadeva popolnoma legalna.

LENA: Več ali manj.

MICKEY: No, upravi hotela najbrž ne bi bilo všeč. Ampak oni se lahko nekam pišejo!

LENA: To je narobe. Obale ne bi smeli prodajat.

MICKEY: Kdo?

LENA: Hrvati. Razprodali bodo celo državo. Kos za kosom.

MICKEY: Aja. Na to sploh nisem pomislil.

LENA: Pa še sploh ni vse njihovo.

MICKEY: Kako to misliš?

LENA: Ah nič. To je spet ena tistih stvari, ki so se zgodile, ko je Jugoslavija razpadla. Pa saj nočeš slišat.

MICKEY: Seveda hočem. Povej.

LENA: No, na kratko: ko je Hrvaška postala samostojna, je hrvaška vlada odvzela lastništvo Slovincem, ki so imeli hiše v Dalmaciji, no še največ v Istri.

MICKEY: Ki so jih imeli v zasebni lasti?

LENA: Ja. Pa zakaj te to tako zanima? Saj menda ne nameravaš zares prodat svoje hiše preko Zorice? Ali ja?

MICKEY: Praviš, da jim je vlada zasegla njihove domove –

LENA: Ne, ne domove. Večinoma so to bile vikend hiše.

MICKEY: Aja, razmem. Bogataši.

LENA: Ja, no, neke vrste.

MICKEY: To je že bolj razumljivo. Pravzaprav je zelo brihtno. Kaj bi dal, da bi mi v Britaniji imeli tako vlado! *(Se smeje.)*

LENA: Tipično. Hrvati bi prodali lastno mater, če bi mogli. In očeta. In potem bi si ju ukradli nazaj. Še posebno Zorica. Da ne bi slučajno poskušal prodat svoje hiše preko nje!

MICKEY: No. Zdelo se je kar vabljivo.

LENA: Mickey!

MICKEY: Pa ne! Saj sem prodajo že predal neki agenciji.

LENA: Res?

MICKEY: Ja. Saj je čedna hiška. Hitro se bo našel kupec.

LENA: Mm.

Tišina.

Uff, zdaj pa res rabim pavzo.

Usede se k njemu.

MICKEY: Daj, ti bom naredil čaj.

Vstane in prižge plin pod kotličkom.

LENA: Pogrešala bom tole. Naju.

MICKEY: Ja. Takole je. Se nič ne da.

LENA (*sama zase*): Da se. Lahko bi ostal.

MICKEY: Boš piškote?

LENA: Ja. Ja, prosim.

Zatemnitev.

D E S E T I P R I Z O R

Lena lika, para se dviga iz likalnika. Tiha glasba. Voda v kotličku vre in tudi iz kotlička puha para. Izza srajc pride Richard, oblečen v belo srajco, gumbe ima odpete, da je videti njegovo zagorelo oprsje.

RICHARD: Vidim, da si se že navzela britanskih navad. Piješ čaj namesto kave?

Lena se ozre. Obraz ji zažari v širokem nasmešku.

LENA: Richard! Pa si le prišel!

Steče mu v objem. On jo stisne k sebi.

RICHARD: No, kaj si pa mislila? Da bom svoje punco pustil čakati za vedno?

LENA: Meni se je res zdelo kot večnost. Kje pa si bil?

RICHARD: Malo je trajalo, da sem dal popraviti najino barko, ampak ...

LENA: **Najino** barko?

RICHARD: Seveda. Saj je najina. Zdaj je vse najino. Nič več ni moje in tvoje, ko si zaljubljen.

Lena se zahihita.

Ali ni tako v komunizmu? Da si ljudje vse bratsko razdelijo? Da v dobrem in slabem držijo skupaj?

LENA: Ja. Tako nekako. Mi smo temu rekli socializem.

RICHARD: Jaz tebe ne bi delil z nikomer, Lana.

LENA: Lana!? Jaz sem Lena! Ime mi je Lena!

RICHARD (*mirno*): Oh, oprosti mi, draga moja. Že kar nekaj časa je minilo.

LENA: Kakšen kreten!

RICHARD: Bi bilo zelo narobe, če bi ti rekel Lana? Lažje si zapomnim.

Jo objame.

Tako kot Lana Turner? Bi bilo to v redu?

LENA: Seveda. Seveda bi bilo. Kadar si ti z mano, je vse v redu. Lena, Lana, saj je samo beseda. Povej mi, kaj pa si počel tako dolgo?

RICHARD: Jadral sem. Glej.

Objame jo, jo dvigne in jo posadi na likalno desko in se še sam usede poleg nje. Srajce na stojalu za njima zaplahutajo kot jadra v vetru. Celotni prostor nenadoma postane jadrnica.

LENA: Kam pa greva?

RICHARD: Pobegnila bova.

LENA: Pred čim?

RICHARD (*jo skuša prestrašiti kot otroka*): Pred vojno.

Lena se smeje.

LENA: Kakšno vojno?

RICHARD: Veliko grdo vojno. In pred morskimi pošastmi.

LENA: Ti tepček.

RICHARD: Še hvaležna mi boš za to nekoč.

LENA: Oh, že zdaj sem ti hvaležna. Kuhala in čistila in prala ti bom do konca svojih dni. Tvoja sužnja bom. Rodila ti bom otroke in -

RICHARD: Kako pa je z mojim malim fantičkom?

LENA: Krasno.

RICHARD: Daj, povej mi. Je kaj vprašal po meni?

LENA: Je.

RICHARD: In si mu povedala vse o meni?

LENA: Ne.

RICHARD: Zakaj pa ne? Kaj ni hotel vedeti, kdo je njegov oče?

LENA: Je, seveda je. Pa sem se zlagala. Rekla sem mu, da je njegov oče zelo lep in bogat moški, ki ima jahto in ki bi lahko kupil celo državo, če bi hotel.

RICHARD: Pa saj jaz sem lep in bogat. In tudi jahto imam. In –

LENA: Ja, ja, ja. Tepček.

Lena ga poljubi.

Kje pa sva?

RICHARD: V središču sveta. Na pol poti med dvema najlepšima krajema v Evropi.

LENA: Res?

On pokaže nekam naprej.

RICHARD: V tisti smeri so Benetke. In tam (*pokaže v nasprotno smer*) je Dubrovnik. (*Ime mesta izgovori z mehkim angleškim r-jem in poudarkom na o.*)

LENA: Dūbrovnik (izgovori s poudarkom na u)

RICHARD: Dubrovnik. (*še vedno s poudarkom na o*)

Lena se smeje.

LENA: Dūbrovnik. (*s poudarkom na u*)

RICHARD: Dubrovnik. (*s poudarkom na o*)

Srajce še močneje zaprhutajo. Iz likalnika puhne oblak pare, ki ju oba zakrije. Zatemnitev.

E N A J S T I P R I Z O R

Likalnik je na tleh in likalna deska je prevrnjena tako kot v osmem prizoru.

ZORICA: Platičeš za to. [*To boš plačala.*]

LENA: Ne govori z mano v hrvaščini.

ZORICA: Raje v tujem jeziku, ha?

LENA: Zame je hrvaščina enako tuj jezik kot angleščina.

ZORICA: Ampak vi Slovenci ste dobri za jezike: govorili ste nemško, italijansko, ameriško ... kar se je od vas pričakovalo, a ne? Pa ponosni ste na to, a ne?

Lena pogleda stran. Zorica se smeje.

Preveč ponosni, a ne? Vse jezike znate, pa še vedno nočete govorit hrvaško, ko prihajate v našo deželo na dopust.

Zorica se smeje. Lena se umakne.

Poslušaj. To boš plačala. To je hotelska lastnina. Razumeš? In poskrbela bom, da ne dobiš plače, dokler vse štete ne poravnaš. Pa če boš celo večnost delala za to.

LENA: Ne moreš me prisilit, da bi delala dlje kot sama hočem.

ZORICA: O, ja. Lahko. In te tudi bom. Neću ja dozvoliti, da mene otpuste zbog stvari, koje ti uništiš. [*Ne bom dovolila, da bi mene odpustili zaradi stvari, ki jih ti uničiš.*] Jasno? Delala boš –

LENA: Odidem lahko, kadar koli hočem.

ZORICA (*se smeje*): Stvarno? Zakaj pa si potem še tukaj? Zakaj ne greš nazaj dóma, ha?

LENA: Domov? Kaj misliš s tem?

ZORICA: A ti se počutiš tu doma? U Engleskoj? [*V Angliji?*] (*se smeje*)

LENA: To se tebe čisto nič ne tiče.

ZORICA (*se smeje*): Pa ti nemaš kuda! Nemaš ti doma, da bi se vrátila, jel? [*Ti nimaš kam! Nimaš doma, da bi se vrnila, kajne!?*]

LENA: Ne, pravzaprav ga nimam. Ker mi je vaša vlada vzela mamino hišo v Dalmaciji, ok? Vzela je njeno zasebno lastnino.

Zorica se smeje.

ZORICA: Joj, ti uboga punčka. Nemaš više kućice na obali. [*Nimaš več hiške na obali.*]
Srce mi se para. (*se smeje*)

LENA (*na robu joka*): Nehaj.

Zorica se smeje.

ZORICA: Vi, Slovenci, vi mislite, da lahko razsujete državo, pa da še vedno lahko ohranite vse bonuse. Vi ste kao tinejdžeri: pobegli ste od kuće, a hoćete, da vam mama i tata još dalje šalju pare. Ali ne ide to tako! *[Kot najstniki ste: pobegnili ste od doma, ampak bi radi, da vam mama in oće še vedno pošiljata denar. Ampak tako ne gre!]*

LENA: Oh, kot da ste vi nam kaj dajali! Slovenija je bila tista, ki je ohranjala državo nad vodo, da veš! Mi smo podpirali vse vas: Hrvaško, Srbijo, Bosno ... vse vas lenuhe.

Zorica se smeje.

ZORICA: O bože moj, vi Slovenci, še vedno hoćete dokazat, kako ste vi uvijek bili u pravu a svi ostali varaju se. E, pa mi smo imali rat! Mi smo vse dali ven, iz sebe, a vi ... vi još uvijek tražite neku osvetu. Še vedno verjamete, da ste bolji od vseh nas. *[... kako ste vi vedno imeli prav, vsi ostali pa se motijo. Ej, ampak mi smo imeli vojno!... vi pa ... vi še vedno išćete neko mašćevanje. ...]*

Zorica se smeje še glasneje.

Hoćete bit samostalni, a hoćete i Jadran. Ne možeš sjediti na dvije stolice odjednom! Na kraju pristaćete na podu! *[Hoćete bit samostojni, ampak še vedno hoćete Jadran. Ne moreš sedeti na dveh stolih hkrati. Na koncu boste pristali na tleh!]*

Zorica se smeje.

LENA: Tiho bodi! Uthni, ali pa, prisežem, da te bom prijavila inšpekciji za imigrante.

ZORICA: Nema problema. Imam ja vizu. A ti? A ti tudi imaš delovno vizo? *[Ni problema. Jaz imam vizo. Pa ti?]*

LENA: Jaz sem državljanka Evropske unije. Si pozabila? Jaz ne rabim delovnega dovoljenja. Še posebno ne, ker jaz ne sklepam poslov na črno s prodajo nepremičnin.

ZORICA: O, ti svinjo jedna! [*O, ti prasica!*]

LENA: Pri meni je vse legalno. Lahko delam in bivam tukaj, dokler mi paše.

ZORICA: E, pa daj, izvoli. Lahko ostaneš tu. Sigurna sem, da boš se počutila, ko doma.

Zatemnitev.

D V A N A J S T I P R I Z O R

Konec oktobra 1991. Mickey in Lena pred hotelom. On ima v roki prižgano cigareto.

MICKEY: Daj, ljubica, ne spet začenjat s tem. Jaz sem se že odločil.

LENA: Pa kako lahko vse to kar stran vržeš?

MICKEY: Sploh se ne bom več pogovarjal o tem.

LENA: Zakaj si tak?

MICKEY: Kakšen?

LENA: Tako hladen? Kot da ne bi bil isti človek!

MICKEY: Saj ti mene sploh ne poznaš! Spoznala sva se dva meseca nazaj, za božjo voljo.

LENA: Ja, pred osmimi tedni, točno pred osmimi tedni. Ampak nobeden na tem svetu me ne bo prepričal, da to ni bil najsrečnejši čas v tvojem življenju. Da nisi čutil nečesa posebnega vsakič, ko sva bila skupaj.

MICKEY: Oh, seveda sem čutil nekaj posebnega, povedal ti bom, kaj sem čutil: vsakič, ko sva fukala, sem razmišljal o malem pankrtu v tebi, o tem kako bo moje življenje spremenil v eno samo bedo.

Lena joka.

LENA: Kako lahko rečeš kaj takega? Ti prekleti prasec! Kako lahko rečeš kaj takega?

MICKEY: Pač. Poskušal sem ti razložiti na lep način, pa nisi hotela poslušati. Krava neumna.

Lena še vedno joka. On ne reče nič. Ona joče naglas, hlipa, lovi sapo in šele čez čas se ji uspe toliko pomiriti, da lahko spet umirjeno diha. Zdaj joče čisto potih.

LENA: Res misliš, da se kaj takega lahko zgodi več kot enkrat v življenju?

MICKEY: Ne. Čisto iskreno? Ne, ne mislim. In nikar ne misli, da je meni lahko, Lena. Ti si nekaj posebnega, pismo, ti boš vedno nekaj posebnega zame, ker ... Saj veš, zakaj. Ampak prosim, prosim, poslušaj, kar ti pravim: nisem še pripravljen imeti otroka. Ne samo finančno. Tole je vse daleč prezgodaj zame. Nisem še pripravljen. Jaz imam še načrte za svoje življenje. Velike načrte. In zadnja stvar, ki bi jo hotel narediti, je, da bi imel otroka, ampak bi ga sovražil, bi mu zameril, ker mi je zajebal življenje. To je moj stari kar naprej govoril meni in zato ga tako sovražim. Pa on ni nič drugega kot en ... ubogi stari pijanec.

LENA: Se pravi, da mi daješ na izbiro: lahko obdržim otroka ali pa obdržim tebe?

MICKEY: Ne, ne, ne. Ne obešaj zdaj tega name. Še posebej, ker otrok ni moj. Jaz ne igram nobene vloge pri tej odločitvi, ljubica. Kondome uporabljam, odkar sem imel dvanajst let, – točno zato, da se ne bi znašel v taki situaciji. Tako da nikar ne prenašaj odgovornosti name.

LENA: Pa kaj govoriš? Saj midva nisva niti enkrat uporabila kondoma.

MICKEY: Ja, ampak ti si bila že noseča, ko sva se spoznala! Ni bilo rizika, da bi še enkrat zanosila, a ne?

Lena odkima.

Glej, nič mi ni odveč, da ti stojim ob strani. Lahko grem s tabo v bolnico, držal te bom za roko, naredil kar koli, če se odločiš, da se ga boš znebila. Ali pa ... ali pa ti bom pomagal izbrat voziček, če se odločiš, da ga boš obdržala. Nikakor pa nočem sodelovat pri tej odločitvi. Prav? Me razumeš? In prav to je razlog, da hočem prekinit s tabo. Ker je to edini način, da bom lahko živel sam sabo.

Okej?

Lena pokima. Sledi dolga tišina. Mickey jo objame čez ramena, ona pa se ne stisne k njemu, zato jo spusti iz objema.

LENA: Si stoprocentno prepričan, da na tvojo odločitev ni vsaj malo vplivala prisotnost tiste babe, Gail ali kako ji je že ime?

MICKEY: Ah, kurac.

Obrne se stran od nje. Zatemnitev.

T R I N A J S T I P R I Z O R

Zdaj. Mickey in Lena v pralnici. Več izpraznjenih stekleničk alkohola leži na mizi in na tleh. Polomljen likalnik je na mizi. Ob Mickeyju leži papirnata vrečka. Lena stoji ob mizi in govori s pretiranim hrvaškim naglasom posnemajoč Zorico.

LENA: "Vi, Slovenci, vi mislite, da ste bolji od svih nas iz eks-Jugoslavije, ha? Ne možete vi, da se rastavite od nas, jer mi smo vaši susjedi." [Vi, Slovenci, vi mislite, da ste boljši od vseh nas iz bivše Jugoslavije, ha? Ne morete se ločit od nas, ker smo vaši sosedje.]

Mickeyja zvija od smeha.

“Jadran je naše more. Nikad neće bit vaše!” [*Jadran je naše morje. Nikoli ne bo vaše!*]

Lena bruhne v smeh in čez čas nadaljuje.

“Htjeli ste razlupati državo na delove, a naše obale ne možete uzet sa sobom!”
[*Hoteli ste razbiti državo na kose, ampak naše obale ne morete vzeti s sabo.*]

MICKEY (*se še vedno smeje*): Ampak na svoj način ima pa prav, se ti ne zdi?

LENA: “I platičeš ti meni za to, gospodiče!” [*In za to mi boš plačala!*]

MICKEY (*se smeje*): No, saj, gospodična, navsezadnje ste vi to razbili.

LENA: In seveda bom kupila drugega. Nisem nikoli rekla, da ga ne bom.

MICKEY: Misli sem na državo. Vsa stvar se je začela v Sloveniji, a ni res?

LENA: Ja, ampak gre za način, kako to reče. Kot bi bila moja mama ali pa kaj. Joj, kako je smešna.

MICKEY: Že dolgo se nisem tako nasmejal. Hočeš še enega?

Seže v vrečko in ji poda novo stekleničko.

LENA: Ja. In absolutno te obožujem, ker ti je uspelo spet prit do zalog za mini barčke.

MICKEY: Oh, glej, tale je pa rum.

LENA: Tega pa že celo večnost nisem pila. Se spomniš, koliko noči sva takole skupaj prebila? Samo midva, pijana ko mavre.

MICKEY: Če se spomnim? Zakaj pa misliš, da sem prinesel te flaške? Če se spomnim! No, saj, zdaj ko me vprašaš, sem bil tako pijan, da se v bistvu zelo malo spomnim.

LENA: Sem mislila, da so jih začeli zaklepat. Mini barčke. Kje pa si te dobil? Ne, ne, ne, ne mi povedat, rajši ne vem.

MICKEY: Daj no, vprašaj me.

LENA: Ne, nočem biti sokriva. Drugače bo Zorica poskrbela, da "platičem i za to!"!

(spet oponaša Zorico)

MICKEY: Briga me, jaz ti bom kar vseeno povedal. Z eno od sobaric sem se malo поблиže spoznal.

LENA: A tako? Ti pa hitro ukrepaš. Koliko je pa minilo, odkar te je Gail pustila?

MICKEY: Narobe! Morala bi reči: čestitam, prijatelj, to je pa res dobro zate!

LENA: No, dobro zate. Čestitam.

MICKEY: Seveda nisem mogel spat z njo, ker sem se kar naprej počutil krivega zaradi Gail, ampak ... sva se pa vseeno dobro nasmejala.

LENA: A ima rada barke?

Vzame še eno stekleničko iz vrečke in jo na dušek izprazni.

MICKEY: O bog, upam, da ne misli, da sem gejt.

LENA: Mislim da **bom šla**.

MICKEY: Kam?

LENA: Nazaj. V Slovenijo. Pravzaprav na Hrvaško. Na pogreb.

MICKEY: A to je bilo sploh kdaj vprašanje? Seveda boš šla. Mama ti je umrla, za božjo voljo!

LENA: Ja, mislim, da me zdaj ne more več prizadet, a ne?

MICKEY: Pa zakaj delaš iz tega tak problem?

Lena ne reče nič.

Razmišljaš, da bi ostala?

Pavza.

Tam dol?

Pavza.

No povej.

LENA: Če grem samo na pogreb, se bo vsa familija počutila, kot da jim pljuvam v obraz. Jih že kar slišim: "Po osemnajstih letih! Je morala njena mama umret, da je prišla nazaj. Turisti pa pridejo sem vsako leto."

MICKEY: Pa kaj hudiča te briga, kaj bodo rekli? Poleg tega pa: pomisli, kaj bi si šele mislili, če se še na pogrebu ne bi prikazala.

LENA: Imaš prav. V vsakem primeru najebem.

MICKEY: Nisem tako mislil.

Tišina.

LENA: A bi šel z mano?

MICKEY: Pa kaj naj jaz počnem na pogrebu tvoje mame?

Lena ne odgovori.

Saj je sploh nisem poznal.

LENA: Prosim?

Pavza.

MICKEY: Pa iz hiše se bom moral v kratkem izselit.

Vzame še eno stekleničko iz vrečke. To je mini Gordon's gin. Ugotovi, da je zdaj vrečka prazna, zato jo zmečka in jo zaluča na drugi konec sobe. Lena ga gleda, kako nese stekleničko k ustom.

LENA: A to boš pa kar vse sam spil?

MICKEY: Jap.

LENA: Sem mislila, da so bile te flaške darilo zame.

MICKEY: Saj so bile. In zdaj deliš svoje darilo z mano.

LENA: Me boš prisilil, da se stepem s tabo za zadnjo kapljo alkohola?

Mickey skomigne in spet nese stekleničko k ustom. Lena skoči vanj. On dvigne roko, tako da ona ne more doseči stekleničke. Ona grabi po njegovi roki, na koncu pa se oba prekucneta na tla in se glasno smejeta.

MICKEY: Izvoli.

Še vedno čvrsto drži stekleničko, a ponudi Leni, da lahko ona pije iz nje.

Roke za hrbet!

Polije. Nekaj kapljic steče po Lenini bradi in Mickey jih poliže. Potem jo poljubi. Ona zapre oči. Neha jo poljubljati. Zazreta se drug v drugega. Vstopi Zorica.

ZORICA (*Leni*): Oh. A imata zabavo, ha?

MICKEY: Ne.

ZORICA (*Leni*): Praznuješ, kaj? Sigurno si sretna, što si me skinula s ledja, jel?

MICKEY: Kaj? Kaj je rekla?

ZORICA (*Mickeyu*): Zdaj pa boš moral najti koga drugega, da ti prinaša cigarete. Lahko rečeš svoji prijateljici hvala za to.

MICKEY: Zakaj pa? Kaj se tu dogaja?

ZORICA (*Leni*): Bila si u pravu. Vi Slovenci ste stvarno postali neka Zapadna Evropa. Igrate po kućnim pravilima, jel? [*Prav si imela. Vi, Slovenci ste res postali kot Zahodna Evropa. Igrate po pravilih hiše, kajne?*]

LENA: O čem pa govoriš?

ZORICA: Eto, pa skinula si me. Ja se nadam, da si sad sretna. [*Evo, znebila si se me. Upam, da si zdaj srečna.*]

LENA: Jaz, da sem se te znebila?

ZORICA: Ma, ajde, prestani. Nemoj, da blefiraš. Znam, da si bila ti. [*Daj no, nehaj. Ne blefiraj. Vem, da si bila ti.*]

MICKEY: Kaj? Kaj je rekla?

Tišina. Lena strmi v Zorico in nejeverno odkimava.

LENA: Ne, ne. Nisam bila ja. [*Ne, ne. Nisem bila jaz.*]

Pavza.

Zorica.

MICKEY: Kaj se dogaja?

ZORICA: Tvoja prijateljica misli, da ne pripadam sem, zato se odločila, da me pošlje dóna.

LENA: Zorica.

ZORICA (*pogleda Leno, a razlaga Mickeyju*): Saj je v redu, imam jaz rada svojo deželo. Lepa dežela je to in komaj čakam, da grem domov.

LENA: Zorica.

ZORICA: Ali kaži ti meni: Kako da objasnim sinu, da mora da se rastavi sa svojom djevojkom? I kaj da kažem svojim kćerama, kad moraju da mjenjaju školu? Opet i opet? (*pogleda leno*) Ha? (*jezno odkimava*) Sramota. Sramota. [*No, povej mi: Kako naj pojasnim sinu, da se mora raziti s svojim dekletom? In kaj naj rečem svojim hćerkama, ki se morata prepisati na drugo šolo? Že spet? Ha? Sramota. Sramota.*]

Obrne se in odide.

LENA: Zorica! Zorica!

MICKEY: Kaj pa je bilo zdaj to?

LENA: Mislim, da je direktor zvedel o tistih njenih poslih z nepremičninami.

MICKEY: Si jo ti prijavila?

LENA: Ne! Ne, nisem, nisem. Zakaj misliš, da bi jo?
MICKEY: No ... *(Pokaže v smer, kamor je pravkar odšla Zorica.)*
LENA: Ja, ona je prepričana, da sem bila jaz. Pa zakaj bi to naredila?

Zatemnitev.

Š T I R I N A J S T I P R I Z O R

Pralnica. Stojalo je polno zlikanih srajc. Pralni stroji ropotajo. Lena lika. Na mizi je neodprt poštni paket. Svetloba počasi narašča in osvetli Alena.

ALEN: Od kod pa je to prišlo?
LENA: Poštar ga je prinesel.
ALEN: To vem. Ampak od kod, me zanima?
LENA: S pošte najbrž.
ALEN: Mama!

Lena ne odgovori.

A je iz Slovenije? Aja, ne, tukaj piše, da je s Hrvaške. Vodíce? *(Izgovori s poudarkom na i.)*

LENA: Vôdice! *(poudari o)* Nehaj se pretvarjati! Dobro veš, kako se izgovarja!
ALEN: Kako pa naj bi vedel!? Saj nisem bil še nikoli tam. Vôdice! *(poudari o)* Aja, zdaj se spomnim! A ni to tisto mesto, kjer si ti preživljala poletne počitnice? Nekje na Jadranski obali? V Dalmaciji? Kjer je bilo toliko bogatašev z jahtami? Od tam je doma tvoja mama in vsa njena družina, a je tako?

Lena ne odgovori.

Kaj, a tam bo pokopana?

Lena ne odgovori.

A lahko odprem?

Lena ne odgovori. Alen začne trgati ovojni papir na paketu.

LENA: Kaj delaš!?

ALEN: Kaj!? Saj nisi rekla, da ne smem.

LENA: Lahko ga odpreš, ampak ni ti treba strgat papirja. Saj nisi star pet let! Na, tukaj imaš škarje.

Podaja mu škarje. Alen začne rezati vrvice na paketu.

ALEN: Ajsa! Šit! So pa ostre!

Urezal se je v prst in iz rane teče kri.

LENA: Pazi!

Kri iz Alenovega prsta kaplja na paket. Lena pohiti k njemu, ga zgrabi za roko, si jo položi v naročje in mu ovije krvaveči prst v belo majčko, ki jo ima na sebi.

Stisni, da ustaviš kri.

ALEN: Je že v redu. Saj ne boli tako močno.

LENA: Samo stisni. OK?

Alen pokima. Ona ga poljubi na lase in odmakne škarje.

Zdaj pa poglejva, kaj je v tem paketu.

Lena odpre paket in ven vzame bel moški jopič. Jopič je del mornarske častniške uniforme. Popackan je z Alenovo krvjo. Oba se zastmita vanj brez besed.

ALEN: Kaj je to? Nekakšna uniforma ali kaj? Kaj je to?

Pavza.

LENA: Moja dediščina.

Lena vstane. V rokah še vedno drži uniformo. Luči pojenjajo, da ne vidimo več Alena. Prostor je v temi in bobnenje pralnih strojev postane nenadoma zelo glasno, skoraj kot bobnenje strojnic v daljavi. Prostor napolni para. Za stojalom s srajcami se pojavi moška postava. Oče pride na sredino sobe in vzame suknjič iz Leninih iztegnjenih rok. Obleče si ga. Zdaj ima na sebi celotno jugoslovansko mornariško uniformo. Stoji pred njo in jo gleda.

LENA: Oče?

OČE: Tata. [Očka.]

LENA: Tata, ja, saj res. Tata, moj dragi ljubeči tata! Ki je najbrž pobil tisoče ljudi med vojno.

OČE: Ne znaš ti to. [Tega ne veš.]

LENA: Vem, da si se boril na njihovi strani –

OČE: Borio sam se za državo, u koju sam vejrova. [Boril sem se za državo, v katero sem verjel.]

LENA: Oo! In katera država je bila to? Srbija? Hrvaška? Jugoslavija? Katera je bila vredna, da si zanjo pobijal, ha?

OČE (mirno): Nema veze šta sam ja radio. Gde si ti bila u doba rata? [Ni važno, kaj sem jaz počel. Kje si bila ti med vojno?]

LENA: Tukaj, točno tukaj. Daleč stran. Pretvarjala sem se, da si mrtev. Da ne prelivaš krvi.

OČE: Pretvarala se. [Pretvarjala.]

LENA: Celo več kot samo pretvarjala, upala, da si mrtev!

OČE: Kao i svi ostali. [Kot vsi drugi.]

LENA: Bila sem še otrok.

OČE: Ali dovoljno velika za onog Engleza. Dovoljno velika, da si otišla od kuće. Da si ostavila majku. I svoju državu. [Dovolj si bila stara za tistega Angleža. Dovolj stara, da si šla od doma. Zapustila mamu. In svojo državo.]

LENA: Kaj pa naj bi naredila?

Tišina.

Kaj bi ti hotel, da bi naredila? Se borila v vojni s tabo? Streljala? Ubijala? Se opredelila?

OČE: I ne odlučiti odlika je. [*Tudi to, da se ne odločiš, je v resnici odločitev.*]

LENA: Kaj naj bi naredila? Vsi doma so se pretvarjali, da vojna z njimi nima nobene zveze. Cela usrana država!

OČE: Koja država? [*Katera država?*]

LENA: Slovenija! Ampak jaz nisem bila tam!

OČE: Ne, nisi bila tamo. [*Ne, ni te bilo.*]

LENA: Kaj pa naj bi naredila?

OČE: Nisi trebala ii toliko daleko, da ne čuješ pucanja. [*Ni ti bilo treba it tako daleč, da ne bi slišala strellov.*]

LENA: Res ne! Pa saj so se tudi vsi ostali pretvarjali, da se ni nič zgodilo! Tako kot ti! Kako si mogel!? Kako si lahko takrat kar pustil mamo? Noseča je bila! Zaljubila sta se, tam sredi morja, dal si ji občutek, da je ljubljena, tam na tistem zarjavelem trajektu, na tleh tiste umazane strojnice. In ko je zanosila z mano, si kar šel!? Kar pretvarjal si se, da me ni!? Kako si mogel? Jo kar tako pustit samo? In mene? Kako si mogel? Kako si lahko to naredil? Bila sem še otrok! Kako si mogel?

OČE (*mirno*): A ti? Ti si otišla baš kad je počeo rat.

LENA: Saj nisem vedela! Kako naj bi vedela? Saj nisem vedela, da ...

Nenadoma se ustavi in ga pogleda.

OČE: A ja? Kako da sam ja znao? [*Pa jaz? Kako naj bi jaz vedel?*]

LENA: Sploh ti ni povedala. Tako zelo si te je želela obdržat, da ti sploh ni povedala. Ti se nisi pretvarjal. Tudi mrtev nisi bil. Jaz sem se ...

Oče molči.

Ojoj. Kako sem mogla? Zakaj se nisem vrnila?

Oče zastoka, kot bi ga zadela krogla. Oče se prime se za trebuh, kjer je na uniformi krvavi madež od Alenove krvi. Lena stopi k njemu in ga objame.

To sploh ni tvoja kri. Na kateri strani si bil? Zakaj se nisem že prej vrnila? Kako sem se lahko kar pretvarjala? Tako dolgo? Kako sem mogla?

Oče pogleda kri in se zruši na tla.

Kako sem mogla? Kako smo mogli? Mi vsi? Kazali smo s prsti, krivili druge, se pretvarjali, da nima to nobene zveze z nami? Kako smo mogli?

Oče preneha dihati. Lena poklekne k njemu, ga gleda. Dotakne se njegovega trebuha. Tudi njene roke so zdaj krvave.

Kako sem mogla? Kako sem mogla?

Krvavi madež postaja vse večji. Nenadoma se vrata vseh pralnih strojev odprejo. Popolna tišina. Para iz strojev počasi napolni ves prostor.

P E T N A J S T I P R I Z O R

Lena spet lika. Oblečena je v isto belo majico kot v prejšnjem prizoru. Na spodnjem delu trebuha ima velik krvav madež. Stojalo z obešalniki je polno srajc. Na stojalu je tudi beli jopič – uniforma s krvavim madežem. V ozadju tiha glasba. Voda v kotličku vre. Med srajcami na obešalnikih se prikaže Richard. Stopi Leni za hrbet in jo od zadaj objame. Dotakne se njenega trebuha prav tam, kjer je krvavi madež.

RICHARD: Kako je z mojim malim fantkom?

LENA: Je on vse, kar te zanima? Me nimaš rad zaradi mene same?

RICHARD: Svojo barko sem pustil sredi vojnega območja, da sem tukaj s tabo. Ti to nič ne pomeni?

LENA: Svojo barko? Sem mislila, da je to najina barka.

Njegov objem jo nenadoma agresivno uklešči. Čvrsto jo drži čez prsi, kot bi bila njegova talka.

RICHARD: Poslušaj, kaj ti pravzaprav hočeš? Hočeš mojo barko? Hočeš moj denar? To je tisto, kar hočeš od mene že od vsega začetka, ane? Lahko bi si mislil. Vzhodnoevropejke! Vse ste enake! Same kurbe!

LENA: Vzhodnoevropejka!? Kako si mi drzneš reči kaj takega! Prasec! Spusti me!

Uspe se ji izvititi iz njegovega prijema. On opazi krvavi madež na njenem trebuhu.

RICHARD: Kje je moj sin?

Lena ne odgovori.

Kaj si naredila?

Lena ne odgovori. Richard zavpije.

Povej mi!

Richard porine likalno desko, da se prevrne in likalnik pade na tla. Lena zajoka. Kotliček začne piskati.

LENA: Nobenega sina ni.

Richard stopi proti njej. Lena se umika. Zvok piskajočega kotlička postaja neznosen.

RICHARD: Kako to misliš? Si naredila splav? Si splavila mojega otroka, ne da bi mi sploh povedala?

LENA: Ni bil tvoj otrok.

RICHARD (zavpije) : Okej, **najin** otrok!

Lena zgrabi kotliček, grozeč, da ga bo polila z vrelo vodo. Nenadoma je vse tiho.

LENA: V resnici si nisi nikoli želel mene. Nikoli nisem bila dovolj dobra zate. IN sem se pač pretvarjala. Zate.

Lena pljuske vrelo vodo proti Richardu. Nenadoma je vse tiho.

Zase. Pretvarjala sem se. Tako dolgo, kot sem se le lahko.

Zajoče. Zatemnitev.

Š E S T N A J S T I P R I Z O R

Likalna deska je prevrnjena. Lena kleči ob svojem nahrbtniku. Na enem od prstov na roki ima velik obliž. Mickey stoji ob njej.

LENA: Ne bi rada šla.

MICKEY: Saj je samo pogreb. Vse skupaj bo trajalo samo nekaj ur.

LENA: Pridi z mano.

MICKEY: V nekaj dneh boš že nazaj.

LENA: Prosim.

MICKEY: Lena, jaz ne spadam na pogreb tvoje mame. Nisem član tvoje družine.

LENA: Ja, pa si.

Tišina. Lena vstane.

Oče mojega sina si.

Tišina.

MICKEY: Saj ti nimaš sina.

LENA: Pa bi bil, če bi ga imela.

MICKEY: O čem pa govoriš?

LENA: Tvoj bi bil.

MICKEY: Lena, kaj govoriš?

Ne odgovori.

Lena?

Lena spet poklekne zraven vedra z vodo.

LENA: Tega madeža ne morem spraviti ven.

S ščetko drgne madež na svoji majici.

MICKEY: Lena?

LENA (*zasika*): Ja, sem se pač zlagala, pa kaj!?

MICKEY: Meni? Ali Richardu?

LENA: Osemnajst let sem imela. Bila sem še otrok.

MICKEY: O čem si se zlagala?

LENA: Morala sem iti stran.

MICKEY: Od ... svoje mame.

LENA: Res sem si želela z njim zanositi. Hotela sem ji dokazati, da se moti.

Lena še vedno drgne madež na majici.

MICKEY: V resnici pa sploh nisi bila noseča.

Lena odkima.

LENA: Prekleto!

Lena vrže ščetko v vedro.

MICKEY: Ampak, če nisi bila noseča, zakaj si potem imela splav tri mesece kasneje?

LENA: Pač.

Tišina. Lena ga pogleda.

Ker sem vmes spoznala tebe.

MICKEY: Otrok, ki si ga splavila, bi bil moj? Ne Richardov? Ampak moj?

Lena vstane in brcne v vedro, da se voda polije. Voda je zdaj krvavo rdeča.

LENA: Ma, naj se jebe vse skupaj! (Še enkrat brcne v vedro.) Ti se jebi! Jebi se!

MICKEY: A je to tisto, kar praviš? Da si splavila mojega otroka! Ne da bi mi sploh povedala? Lena?

LENA: Kaj!? Ti in Gail sta takrat že hodila. Nisem hotela ...

MICKEY: Nisi hotela – kaj? Mi povedati, da bi lahko imel sina!? Sina, ki bi bil zdaj star, koliko, petnajst, dvajset let? Jebi se, Lena!

Lena ne reče nič.

Gail in jaz nisva mogla imet otrok. A si to vedela? Hodila je od zdravnika do zdravnika – pa ne zaradi alergij. In tudi ne zato, da bi se izmikala meni. Hotela je zanosit, poskušala sva spočet otroka. Silil sem jo, da je hodila k raznoraznim specialistom. Toliko sem jo silil, da me je na koncu ...

LENA: Oh, sranje.

Madež na Lenini majici se vse bolj širi. Iz njega začne kapljati, kot bi krvavela. Lena joče.

Lahko bi imel otroka. Z mano. Pa mene nikoli nisi hotel. Mene nobeden nikoli ni hotel. In zakaj naj bi zdaj šla nazaj!?

Lena pobere ščetko in spet začne drgniti madež na svoji majici.

Zakaj hudiča to ne gre stran?! Zakaj ne gre stran?!

Lena drgne vse bolj sunkovito. Nato se ustavi. Mickey kar stoji tam ob njej in jo gleda. Solze mu polzijo po licih. Potem stopi k njej in ji vzame ščetko iz rok. Ona stoji mlahavo, brez kakršne koli energije v telesu.

MICKEY: Daj sem. Pomagal ti bom.

Pomaga ji sleči majico. Zdaj stoji pred njim v spodnji majici, ki je mokra, a brez madeža.

Jaz sem te hotel. Od vedno sem te hotel.

Mickey ji spravi lase za uho in se ji zazre v oči.

Ampak morala bi mi povedati resnico.

Lena joče. Čez čas reče prav potih.

LENA: Nočem ostat tukaj. Ampak tudi nočem nikamor it.

Stojita drug ob drugem in si gledata v oči. Luči počasi počasi ugasnejo.

S E D E M N A J S T I P R I Z O R

Alen stoji ob nahrbtniku. Vedro je še vedno prevrnjeno.

ALEN: Ne bi rad šel, mami.

LENA: Si spakiral srajce?

ALEN: Ja, mami, vzel sem srajce.

LENA: Kaj pa ta boljši suknjič?

ALEN: Nimam nobenega boljšega suknjiča.

LENA: Seveda ga imaš. Kje pa je? Kam si ga pa dal?

ALEN: Nimam ga, mama.

Lena se ozira po prostoru, išče po stolih, v vedru, med srajcami na stojalu. Končno najde očetovo uniformo, ki visi na obešalniku.

LENA: Evo ga!

Jopič je ves krvav, kri še kar kaplja z njega.

ALEN: Mama, nočem tega.

LENA: Tega je nosil tvoj dedek.

ALEN: Ok, vzel ga bom s seboj. Oblekel ga pa ne bom.

Alen začne tlačiti suknjič v nahrbtnik.

LENA: Alen! Vse drugo ti bo zapackal! Rajši ga kar obleci!

ALEN: Ampak ...

Prisili ga, da obleče uniformo.

LENA: Tako. Zdaj pa, srečno pot, dragi moj.

Lena ga poljubi na obe lici.

ALEN: Mami, jaz ne bi šel.

Lena mu z obema rokama objame obraz.

LENA: Pazi nase, boš?

Zasuka ga stran od sebe.

Pojdi zdaj. Adijo, ljubezen moja.

ALEN: Otrok sem še, mami.

LENA: Ne, ne. Zrasel si. Poglej se. Saj si višji od mene.

Alen se obrne in jo objame. Ona ga ne objame nazaj.

No, adijo.

Lena ga poboža po laseh. Po licih ji polzijo solze.

Adijo, ljubček moj. Adijo. Pojdi zdaj.

Lena ga nežno odrine. Alen naredi le korak ali dva. Lena se obrne stran. Alen končno odide in izgine za srajcami. Ona poklekne k nahrbtniku, ga zapre in si ga zadega na hrbet. Obriše si solze z rokavom, pogleda po prostoru in odide skozi vrata. Gosta para napolni prostor in luči ugasnejo.

K O N E C